בכדי חיוו רבינא אמר הבא בתלמידי חכמים עסקינן: סעלמא מאי גזור רבנן, שמא ילמוד ממעשיו, וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו אבא דמחני לה להא דרב דימי דרונא אהא דתני רב יוסף אם כסף תלוה את עמי את העני עמך עני קודם, עני ועשיר, עני קודם, עניך ועניי עירך, עניך עירך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין אמר מר עניי עירי קודם פשיטא? אמר רב נחמן אמר לי הוא לא נצרכא דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם תניא אמר רבי יוסי יבא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית: אדם קורא לחבירו רשע וודאי עמו לחייו, והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו, וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא לקחת ישכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מתמוטטין ברבית וקא מתמוטטין? אמר רבי אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין. למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו בולע, צדיק גמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין מכירה גר תושב האמור לענין רבית אינו יודע מה הוא מכירה דכתיב כי יכור יכור אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנא' לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנא' לגר תושב משפחת גר זה הנברי כשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אמר מר ולא לך אלא לגר שנא' לגר למימרא דגר קני עבד עברי ארמינהו אשה ובנה בעבד עברי ואין אשה ובנה קונין עבד עברי לא נקנה בעבד עברי ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא נאלין אשה ובנה קונין עבד עברי אשה לאו אורח ארעא גר נמי גמירי: דמקני קני, דלא מקני לא קני? אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו כישראל אבל קונה ודינו כנכרי דתניא והנמכר לנכרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה ובן קונין עבד עברי ניכא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קונה את העבדים? אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא כאן בעבד עברי כאן בעבד כנעני. עבד עברי צניע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא דתני רב יוסף וארמלתא לא תרבי כלבא ולא חשדי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה, אלא בלבא, כיון דמסריך בה, מירתתא? אמרי - כיון דכי שריא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשריא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך צמיתא דלוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתנו כתיב = מישראל/ תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

[עיזוכין סב:]

עניך קודמין. דכתיב עמך הקרוין עליך: עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת. דהך דוו עמך כתיב: יורד עמו למיירי רגיל להתקוטט עמו כלומר הכהו וכלומו בא לקורטו ונתני בחשבוני רשאי לירד לתוך חומטו של חבירו ולמטו מזוטותיו של חבירו ולקחת בשביל שיחזיר לו הקפה ולגמול רעה ועול דלחמרי בכתובות (דף י:) עד שתים עשרה שנה מהגלגל הדש עם בנו, מכאן ואילך יורד עמו לחייו ומחי' יורד לתוך חומטו, לימה הא לייסרו ולכופו לתורה קתמר: פלוני כפר. שהלוה ישראל ברבית: מתמוטטים. דוק הכי עושה הלה לו יומו כל עת נתן בנשך יומו: פלנו מתמוטטין ועולין וכלנו כך. והכי משמע קרא כל עושה הלה לו יומו לעולם כלומר והם יומו, אין מזוטו מזוטו עולם, אבל הנותן בנשך יומו לעולם: נדיק גמור אינו בולע. ואע"פ שמתמוטט, עולה ואינו נבלע לעולם: ולא לך אלא גבר. לעיל קאי ודיקת דבריהם במסכת ערכין (דף ג:) בא ורואה כמה קשה לחבקה של שביעית לדם עושן ועוקן בפירות שביעית סוף מוכר מעלטליו כו' עד לא בתת לידו עד שמוכר עצמו שנאמר ונמכר לך ולא לך אלא לגר: נמכר לעבודת כוכבים. לחטוב עצים ולשאוב מים: למה לי. השתא מפרש מתי קשיא ליה דקאמר מהו שיהא עבד עברי יודע מהו: גר תושב ארעא. שהוא מתייהד עמהם: גמירי דמיקני קני. הנקנה בעבד עברי כעבד עברי קונה בעבד עברי: דתניא. דיש חילוק בין הנמכר לנכרי לנמכר לישראל: הנרצע. בעבד עברי [הנמכר] ליובל: אינו עובד לא את הבן ולא את הבת. שנאמר (שמות כא) ועבדו לעולם, ולא לבן: והנמכר לנכרי. לפיכך בקדושין (דף יג:) והשתא עם קונהו ולא עם יורשי קונהו: גניב לה. מוחזק לגוב הוא בעיניה שהם יקלקלו יחד לא יחפלל לגלות הדבר הלכך למכור לקונהו: פריץ לה. וירהה היא להפקיר לו את עלמה: לא תרבי כלבא. לא תגדל כלב שמא תקלקל עמו: גניב לה. וכשוהה שלא יודע: כיון דמסריך פריך מירתתא. להיות נרבעת לו: גר תושב. שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ולוכל נבילות: אל תקח מאתו כאיב. מלחיך קאי וכי כתיב גר תושב, לענין וחי עמך כתיב שאתה מלווה להחיותו: אבל אתה נעשה לו ערב. ערבו של לוה כעבד המלוה:

[קידושין כח.]

פלוני כפר. שהלוה ישראל ברבית: מתמוטטים. דוק הכי עושה הלה לו יומו כל עת נתן בנשך יומו: פלנו מתמוטטין ועולין וכלנו כך. והכי משמע קרא כל עושה הלה לו יומו לעולם כלומר והם יומו, אין מזוטו מזוטו עולם, אבל הנותן בנשך יומו לעולם: נדיק גמור אינו בולע. ואע"פ שמתמוטט, עולה ואינו נבלע לעולם: ולא לך אלא גבר. לעיל קאי ודיקת דבריהם במסכת ערכין (דף ג:) בא ורואה כמה קשה לחבקה של שביעית לדם עושן ועוקן בפירות שביעית סוף מוכר מעלטליו כו' עד לא בתת לידו עד שמוכר עצמו שנאמר ונמכר לך ולא לך אלא לגר: נמכר לעבודת כוכבים. לחטוב עצים ולשאוב מים: למה לי. השתא מפרש מתי קשיא ליה דקאמר מהו שיהא עבד עברי יודע מהו: גר תושב ארעא. שהוא מתייהד עמהם: גמירי דמיקני קני. הנקנה בעבד עברי כעבד עברי קונה בעבד עברי: דתניא. דיש חילוק בין הנמכר לנכרי לנמכר לישראל: הנרצע. בעבד עברי [הנמכר] ליובל: אינו עובד לא את הבן ולא את הבת. שנאמר (שמות כא) ועבדו לעולם, ולא לבן: והנמכר לנכרי. לפיכך בקדושין (דף יג:) והשתא עם קונהו ולא עם יורשי קונהו: גניב לה. מוחזק לגוב הוא בעיניה שהם יקלקלו יחד לא יחפלל לגלות הדבר הלכך למכור לקונהו: פריץ לה. וירהה היא להפקיר לו את עלמה: לא תרבי כלבא. לא תגדל כלב שמא תקלקל עמו: גניב לה. וכשוהה שלא יודע: כיון דמסריך פריך מירתתא. להיות נרבעת לו: גר תושב. שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ולוכל נבילות: אל תקח מאתו כאיב. מלחיך קאי וכי כתיב גר תושב, לענין וחי עמך כתיב שאתה מלווה להחיותו: אבל אתה נעשה לו ערב. ערבו של לוה כעבד המלוה:

[כתוספות קדושין סב.]

אדם קורא לחבירו רשע ודאי עמו לחייו. כלומר בתשובות הגאונים כתוב כך לגזוק נאון יורד עמו לחייו רשאי לפרוק שלים תבואתו ותימה גדול מינן לו זה:

דא חזינן דלא עבדי הכי ומתמוטטים. וא"ת דלמא משום שאר עבירות הכתובים בתורה פסוק ומוכח על נקי לא לקח וי"ל דפריך דחזינן לדיקים גמוריים כמי מתמוטטין ל"ג לר"ע פריך דדריש בסוף מכות (דף כד: ע"ש) עושה הלה עושה לחת מכל הלה לא ימוט: או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עלמה. וא"ת למ"ל למכתב בתר עקר מסיפתא גר דהיינו נכרי כיון דנמכר לעבודת כוכבים ל"ל נמכר לנכרי וי"ל דה"ל לעבודת כוכבים של ישראל כגון פסלו של מיכה ל"ל מי לאו דכתיב מסיפתא גר ה"ל דעקר היינו נכרי אבל מין לתרץ דלעטרין משום גחלת קרובים דמגר מוכח גפיק כ"ש נכרי: אינו עובד לא את הבן ולא את הבת. תנא בן נקט בת דלפילו נמכר לישראל היו עובד את הבת: לא תרבי כלבא. משום לזות שפתים דעלמא לפי שהולך לחרייה *שלא נחשדו ישראל על הזכור ועל הבהמה וגם אין לסור להתייחד עמהן

[יבמות מו.]

גיטין

"ואמה אשר לא תיעד" "איני יודע מהו"

תשובת הגאונים [ושם הפתרונות]

גליון הש"ס

גמ' אין גר גמור נקנה בע"ע. עיין ב"ב דף ק"ל ע"ב ד"ה ואכתוס' שם ד"ה כופים ו"ע. ועיין גיטין דף מ"ח ע"ב תוס' ד"ה ניתא שם ועיין תוס' ד"ה מגרן:

קי א מיי' פ"ה מהלכות מלוה ולוה ס"כ ב סמג לאוין קכ"ב ש"ד סי' קכט סעיף ח:

קיא ב מיי' שם ס"ג ז סמג לאוין קכ"ב טוש"ע ח"מ סי' ס"ו סעיף ג:

קיב ג מיי' פ"ד שם סלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' ק"ג סעיף ב:

קיג ד טוש"ע שם:

קיד ה ו מיי' פ"ה מהלכות עבדים כ טוש"ע י"ד סי' כסי סעיף יט:

קטו ז מיי' שם פ"ג סלכה ז סמג עשין סב:

קטז ח מיי' שם פ"ב סלכ' ג סמג שם:

קיז ט מיי' פכ"ב מהל' תיסורי ביאה הל' טז סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף יח:

קיח י מיי' שם ועיין בהגהות וב"מ טוש"ע שם סעיף יז:

סדר קידושין אחרונה הלואה כיצד הלואה

נוסח

כל אומה ואומה יקרא אחיו: ב- בך בחיי תיעיד בקיבל ב- בחיי תעיד בקיבל תעיד- בחיי אל תעיד בקיבל

ויקרא כה נגד. ג-ד תעשות

אחיך

ג' ה'הלכות ערב.

ג' "ואמה-נכו" מאמן נראה לאה כי אחד "איני יודע מהו"

תשובת ת"ל רבינו "ושם הפתרונות"